

GUIA D'APRENTATGE

ÈTICA I LEGISLACIÓ PROFESSIONAL

1. FITXA DESCRIPTIVA

CODI D'ASSIGNATURA:

17683 – Ètica i legislació professional

TITULACIÓ:

Grau en Infermeria

MATÈRIA:

Ciències de la Salut

TIPUS:

Obligatòria

IDIOMA D'IMPARTICIÓ:

Classes: Català, Castellà

Recursos i materials: Català, Castellà i Anglès

ANY ACADÈMIC:

2026-2027

SEMESTRE:

Primer Curs – Segon Semestre

GRUP:

Matí 1 / Matí 2 / Tarda

2. PROFESSORAT

TITULAR DE L'ASSIGNATURA:

Professora Carme Perelló-Íñiguez. Llicenciada en Filosofia per la Universitat de Barcelona. Màster en Bioètica per l'Institut. Borja de Bioètica i investigadora predoctoral de la Universitat de Barcelona en ètica, bioètica i gènere.

PROFESSORAT:

Professora Clara Garcia-Terol. Infermera per la Universitat de Barcelona y midwife por la University of Wolverhampton, UK. Títol d' Especialista Universitari en Bioètica Aplicada por el Institut Borja de Bioètica de la Universitat Ramon Llull.

Dra. Judit Subirana-Mirete. Doctora en Psicologia Clínica i de la Salut. Neuropsicòloga clínica. Experta en Estadística aplicada a Ciències de la Salut

3. PREREQUISITS

Aquesta assignatura no té prerequisits

4. OBJECTIUS

Aquesta assignatura pertany a la matèria d'Ètica i pretén donar a conèixer els continguts essencials tant de l'ètica com de la legislació infermeres. L'ètica i el dret són disciplines que ajuden els alumnes a esdevenir bons professionals de la salut, tant des del punt de vista ètic com de la correcció legal. La primera part del temari pretén introduir l'alumne en els conceptes bàsics de l'ètica i el dret. I en la segona part, en què es fa èmfasi en

coneixements més aplicats, s'aborden qüestions que plantegen problemes ètics i jurídics en l'àmbit de les ciències de la vida i de les ciències de la salut.

Objectius específics:

- Comprendre el sentit i l'abast de la reflexió ètica i jurídica en l'àmbit de la professió infermera.
- Reconèixer i assumir els valors i actituds que configuren la professió infermera i les disposicions pròpies del seu codi deontològic.
- Identificar i analitzar qüestions ètiques que es plantegen en la professió, aprendre a donar-hi respostes fonamentades i saber analitzar críticament la normativa legal.

5. CRÈDITS

L'assignatura és semestral, de 6 ECTS.

Cada ECTS equival a 25 hores de dedicació de l'estudiant. 6 ECTS suposen 150 hores de dedicació dels estudiants a aquesta assignatura

TIPOLOGIA CRÈDITS HORES

- Presencial (a l'aula) 35% 2,1 crèdits - 52,5h
- Dirigit (fora de l'aula) 40% -2,4 crèdits- 60h
- Autònom (fora de l'aula) 25% -1,5 crèdits- 37,5h

6. BLOCS TEMÀTICS I ORGANITZACIÓ DE CONTINGUTS

BLOC 1

- 1) Conceptes generals d'ètica
- 2) Conceptes generals de dret
- 3) L'ètica aplicada: Bioètica
- 4) Antropologia a la Bioètica
- 5) Conceptes generals d'ètica professional

BLOC 2

- 1) Drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària
- 2) Ètica del tenir cura
- 3) Inici de la vida
- 4) Final de la vida
- 5) Intimitat i confidencialitat
- 6) Informació i Consentiment Informat (CI)
- 7) Investigació amb éssers humans

7. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

TIPOLOGIA	OBJECTIUS	ACTIVITATS	+ % temps previst
PRESENCIAL (a l'aula)	Reconèixer i analitzar els conceptes teòrics d'ètica i legislació en infermeria	- Anàlisi de Casos - Debat competitiu - Simulacions integrades	30%
DIRIGIT (fora de l'aula)	Desenvolupar el marc teòric per la resolució de casos (anàlisi ètic i legal de cas clínic)	- Cerca d'informació legal - Anàlisi ètic de situacions clíniques	35%
AUTÒNOM (fora de l'aula)	Preparar els seminaris amb la lectura i materials de textos relacionats amb l'ètica i el dret	Lectura i anàlisi de textos ètics i legislatius mitjançant seminaris	35%

- SE05-Treballs o projectes.
- SE01-Evidències de participació.
- SE02-Seguiment del treball realitzat.
- SE04-Probes específiques d'avaluació (exàmens).

8. COMPETÈNCIES

BÀSIQUES

Les competències bàsiques són essencials per garantir una pràctica professional efectiva i ètica, així com per fomentar el desenvolupament personal i col·lectiu dins de l'entorn laboral. Les competències bàsiques es poden dividir en competències generals i específiques. A continuació es detallen:

GENERALS

- 1) Compromís ètic: capacitat ètica i autocrítica, capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques.
- 2) Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat: capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica; capacitat de presa de decisions i adaptació a noves situacions.
- 3) Capacitat creativa i emprenedora: capacitat de formular, dissenyar projectes/capacitat de buscar i integrar nous coneixements i actituds.
- 4) Treball en equip: capacitat de col·laborar amb altres i de contribuir a un projecte comú / capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals.

ESPECÍFIQUES

- 1) Pràctica professional, ètica i legal.
 - 1.1.- Responsabilitat. 1.1.1.- Acceptar el deure de donar comptes i la responsabilitat dels propis judicis i actes professionals. 1.1.2.- Reconèixer i diferenciar la pròpia responsabilitat de la d'altres membres de l'equip de salut, professionals i no professionals.
 - 1.2.- Pràctica ètica. 1.2.1.- Exercir d'acord als codis deontològics i de conducta de la professió. 1.2.2.- Exercir amb respecte a la dignitat, cultura, valors, creences i drets de la persona i grups. 1.2.3.- Defensar els drets de la persona/grups dintre del sistema de salut.

1.3. Pràctica legal 1.3.1. Exercir respectant la legislació vigent. 1.3.2 Reconèixer i respondre de forma apropiada a pràctiques que poden posar en perill la seguretat, privacitat o dignitat de la persona 1.3.3 Integrar els coneixements habilitats i actituds per a proporcionar cures infermeres segures i efectives.

2) Prestació i gestió de cures.

2.1 Prestació de cures. 2.1.5 Comunicació terapèutica i relacions interpersonals 2.1.5.1. Establir, desenvolupar, mantenir i finalitzar apropiadament la relació terapèutica. 2.1.5.2 Comunicar-se eficaçment amb la persona i grup per a facilitar la prestació de cures 2.1.5.3 Utilitzar estratègies apropiades per a promoure l'autoestima, dignitat i benestar de la persona i grup 2.1.5.4 Afavorir i donar suport a la persona i al grup en la presa de decisions.

3) Desenvolupament professional

3.5 Contribuir activament al desenvolupament professional

continuat per a millorar la pràctica infermera 3.6 Contribuir al desenvolupament professional d'altres membres de l'equip de salut.

9. RESULTATS D'APRENTATGE

REFERITS A CONEIXEMENTS

- RAK4. Identificar la legislació que regula la professió infermera, així com el codi ètic de la infermeria, i comprendre les implicacions que tenen en la salut en un context mundial en transformació.

REFERITS A ACTITUTS, VALORS I NORMES

- RAC1.5. Aplicar el procés infermer en entorns sanitaris i socials amb qualitat, seguretat i continuïtat, i garantir el benestar de les persones, les seves famílies o la comunitat.
- RAC4.1. Prestar l'atenció infermera en entorns sanitaris i socials, de manera que es garanteixi el dret a la dignitat, la privacitat, la intimitat, la confidencialitat i la capacitat de decisió de les persones i de les seves famílies.
- RAC 7.6 Aplicar estratègies concretes a la pràctica clínica, argumentant el procés seguit.

10. AVALUACIÓ

A la següent taula es detalla la ponderació de les diferents activitats d'avaluació:

ACTIVITATS D' AVALUACIÓ		% NOTA FINAL CONTINUA
BLOC 1	Examen final d' aspectes teòrics; coneixements sobre conceptes de bioètica, lleis i normatives que regulen la pràctica infermera.	50%
BLOC 2	3 seminaris.	40%
BLOC 3	Pràctiques ètiques.	10%

NOMÉS HI HAURÀ AVALUACIÓ CONTINUA

Els criteris d'avaluació són:

- Els que s'estableixen al document de “**CRITERIS D' AVALUACIÓ DE LES ASSIGNATURES DEL GRAU D' INFERMERIA DEL CAMPUS DOCENT DE SANT JOAN DE DÉU**” (Veure Aula Moodle Secretaria i Aula Moodle de l'assignatura)
- **L'examen és l'única prova avaluativa que requereix d'un mínim de 5 sobre 10 per a considerar-se aprovada, i és l'única prova avaluativa que és reavaluable. És requisit imprescindible tenir aprovat l'examen per a superar l'assignatura. Si voleu l'examen en castellà, haureu de demanar-ho a través de la plataforma Moodle de l'assignatura (termini fins als primers 15 dies d'inici de classe).**
- La nota final de l'assignatura serà la mitjana ponderada de totes les activitats avaluatives, sempre i quan s'hagi aprovat l'examen. Es considerarà superada l'assignatura quan la nota final de com a mínim 5 sobre 10.
- Es obligatòria l'assistència als seminaris, i es passarà llista per confirmar.
- Es requereix l'assistència regular a classe, ja que s'hi desenvoluparan activitats d'avaluació obligatòries que contribueixen a l'assoliment dels resultats d'aprenentatge i són necessàries per a la superació de l'assignatura.

11. REFERÈNCIES

REFERÈNCIES OBLIGATÒRIES

- Codi d' Ètica del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, 2013
- Código Deontológico de la Enfermería Española, 1989
- Código Deontológico del CIE para la profesión enfermera, 2012
- Carta Universal dels Drets Humans.
- Declaració Universal dels Drets Humans, 1948
- Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP), 1966
- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC), 1966

- Segon protocol facultatiu del Pacte internacionals dels Drets Civils i Polítics, 1989
- Carta Europea dels nens hospitalitzats, 1986
- Carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària, 2015
- Codi de Nüremberg, 1947
- Informe Belmont, 1978
- Conveni per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà respecte de les aplicacions de la biologia i la medicina (Conveni d'Oviedo 1977)
- Declaració de Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial, 1964
- Legislació vigent sobre: estructura del sistema sanitari, autonomia del pacient, ordenació de professions sanitàries, eutanàsia, trasplantament d'òrgans, salut sexual i interrupció d'embaràs

REFERÈNCIES RECOMANADES

- Abel, F. (2012). Francesc Abel y la bioética, un legado para la vida. Editorial Proteus
- Arangueren, J. (1983). Ética, Madrid: Alianza.
- Boladeras, M., & Akrich, M. (2015). Bioética del cuidar, ¿que significa humanizar la asistencia?. Tecnos.
- Bratz, J. K. A., & Sandoval-Ramirez, M. (2018). Competencias éticas para el desarrollo del cuidado en enfermería. Revista brasileira de enfermagem, 71, 1810-1814.
- Biurrun-Garrido, A., García-Garro, V., Iñiguez, C. P., & Colomar-Pueyo, G. (2023). Reforma de la ley del aborto, Ley Orgánica 1/2023; Implicaciones para la práctica profesional. MUSAS. Revista de Investigación en Mujer, Salud y Sociedad, 8(1), 21-38.
- Biurrun-Garrido, A. (2021). Dilemas éticos y toma de decisiones en el diagnóstico prenatal de trisomía 21. MUSAS. Revista de Investigación en Mujer, Salud y Sociedad, 6(1), 110-119.
- Biurrun-Garrido, A., Iñiguez, C. P., & Tegedor, B. V. (2018). El principialismo bioético en la humanización de la asistencia al parto. Revista Iberoamericana de Bioética, (8), 01-12.
- Childress, J. F., & Beauchamp, T. L. (1994). Principles of biomedical ethics (pp. 197-199). Oxford.: Oxford University Press.
- Camps, V. (2017). Breve historia de la ética. RBA libros.
- Casado, M. (1996). Materiales de bioética y derecho. Cedecs.
- Cortina, A. (2000). Ética mínima. Madrid: Tecnos.
- Cortina, A. (2013) ¿Para qué sirve realmente la Ética? Paidós; 2013
- Feito, L. (2004). Bioética: la cuestión de la dignidad (Vol. 30). Universidad Pontificia Comillas.
- Grande, L. F. (2011). Fundamentos de bioética, de Diego Gracia. Bioética & debat: tribuna abierta del Institut Borja de Bioètica, 17(64), 8-11.
- Gracia Guillén, D. (2002). De la bioética clínica a la bioética global: treinta años de evolución. Acta bioethica, 8(1), 27-39.
- Gilligan, C. (2013). La ética del cuidado (Vol. 30, pp. 12-39). Barcelona: Fundació Víctor Grífols i Lucas.
- Morales-Matute, M. G., Mesa-Cano, I. C., Ramírez-Coronel, A. A., & Pesántez-Calle, M. F. (2021). Conducta ética del profesional de enfermería en el cuidado directo al paciente hospitalizado: Revisión sistemática. AVFT–Archivos Venezolanos de Farmacología y Terapéutica, 40(3).
- Ramos S (2018). Bioética: una reflexión necesaria para tomar decisiones cruciales. Plataforma Editorial . ISBN: 978-84-17376-80-2
- Roqué-Sánchez, M. V., & Macpherson, I. (2018). An analysis of the ethics of principles, 40 years later. Revista bioética, 26, 189-197.